SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 186. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 28, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го ВЕРЕСНЯ 1990 Ч. 186. РІК XCVII.

У ЛЬВОВІ ПЛЯНУЮТЬ ПРОГОЛОСИТИ ВОЄННИЙ СТАН

Варшава, Польща. — Польське пресове агентство інформує, що в останньому часі відбулося декілька секретних засідань Комуністичної партії України, КГБ і Міністерства внутрішніх справ із комендантом карпатських військових сил у справі введення у львівській області воєнного стану. Також завважено, що в околиці Львова відбуваються перегрупування військових частин, а відпустки для старшин стримано. Усі частини КГБ стоять на поготівлі.

Євген Гринів, депутат з Дрогобича, промовляючи на нарадах Львівської Обласної Ради, сказав, що при чиною воєнного стану може бути спроба усунути теперішній провід области тому, що він у великій більшості складається із прихильників Руху. Однак представник військових частин, який був на нарадах заперечив твердження Гринева.

ПОЛЯКАМ ВІДМОВЛЕНО ПОЇЗДКУ ДО ХАРКОВА

Варшава, Польща. — Як інформує агентство Ройтерс з Варшави, совєтські урядові чинники відкликали даний вже дозвіл польській медичній делеґації взяти участь у прослідженні спільної могили біля Харкова, в якій мають бути тлінні останки поляків замордованих в часі сталінського терору.

Відкликавши рішення з минулого місяця, що польські експерти можуть брати участь в розпізнанні жертв сталінського терору, совєтський прокурор Степан Стежко поінформував на урядовій телевізійній програмі, що на участь польської комісії потрібне рішення Москви, а ексгумація тепер має бути лише частиною, а не повною, як це було постановлено раніше.

Як відомо, в червні відкрито масові могили біля Харкова, в яких мало б бути за інформаціями українських поліційних чинників 6,500 трупів поляків та совєтських громадян, що їх замордувало НКВД в часі Другої світової війни.

НКВД заарештувало 15,000 польських військовиків у 1939 році і є всі припущення, що всіх їх вбито рік пізніше. Тлінні останки 4,000 з них знайдено в лісах Катиня недалеко Смоленська.

Щойно в квітні біжучого року совєтські урядові чинники вперше признали, що це не німці, а НКВД є відповідальне за ці вбивства.

Українські вуглекопи перенесли страйк на понеділок

Москва. — Пресові агентства і акредитовані в СССР кореспонденти інформують, що заповіджений одноденний генеральний страйк українських вуглекопів перенесений з четверга на понеділок, 1-го жовтня, коли в Києві розпочнеться друга сесія Верховної Ради УССР, — заявили керівники Руху й інших національних організацій в Україні.

Як відомо, Донбас є найбільшим джерелом видобутку вугілля в СССР і тому всесоюзний уряд робив різні заходи, щоб страйк не відбувся. Оригінально страйк був заповіджений на четвер, 27-го вересня, але мабуть з причин започаткування сесії Верховної Ради УССР організатори, а зглядно профспілка вуглекопів, перенесли його на 1-го жовтня.

Олег Федорук, представник міжпартійних груп Руху, заповів, що в Києві і правдоподібно в інших містах України в днях 29-го і 30-го вересня відбудуться багатолюдні демонстрації вістря яких будуть скеровані проти нового всесоюзного договору, що його Москва хоче накинути 15-ом республікам. Крім того українські політичні партії, а також неформальні організації заповіли на наступний тиждень свій конгрес.

Комітет профспілки копальняних робітників, який відбув свої наради у вівторок, 25-го вересня в Донецьку, схвалив одноденний генеральний страйк, ціллю якого є також між іншим закриття Чорнобильської атомової електростанції, місця жахливої катастрофи в квітні 1986 року. Вуглекопи України, Демократичний Блок, Демократична Асоціяція, чимало парляментаристів та інші організації, домагаються суверенних прав для республіки і повної незалежності.

ПРЕЗИДІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЗМІЦНЮЄ ТОТАЛІТАРНИЙ РЕЖИМ

Київ. (Рухінформцентр). — Тут у вівторок, 18-го вересня, депутатам Народної Ради стало відомо, що за вказівкою заступника голови ВР Гриньова членам Президії Верховної Ради України роздано документ „Про концепцію договору про співдружність радянських держав". Цей документ на шести сторінках підготувала група з п'ятох науковців. Він складається із коротенької преамбули та шести розділів: „Порядок підготовки, погодження і укладення договору про співдружність радянських держав", „Вихідні положення договору", „Сфери співробітництва", „Органи співдружності", „Міжнародноправова суб'єктивність співдружності" та „Перехідний період".

Крім того, під час перерви між першою і другою сесіями Верховної Ради Президія ВР України прийняла постанову про заборону мітингів і демонстрацій в межах одного кілометра навколо будинку Верховної Ради.

Не чекаючи закінчення офіційної перерви, депутати, які входять до Народної Ради, тобто опозиції, продовжують свою працю у сесійній залі. У вівторок, 18-го вересня, депутати зустрілися з головою КГБ УССР М. Галушком та двома його заступниками. Голова КГБ розповів про діяльність керованої ним організації та відповів на запити депутатів опозиції. По обіді того ж дня Народна Рада вирішила повторно опублікувати свою відозву до народу України, з закликом взяти участь у всеукраїнському мітингу 30-го вересня, а 1-го жовтня вранці прийти до будинку Верховної Ради. Свою відозву парляментарна опозиція оприлюднила через газету „Літературна Україна" ще до того, як Президія Верховної Ради прийняла рішення не пускати народ до будинку Верховної Ради ближче, ніж 1,000 метрів.

Тиждень тому народний депутат України, голова УРП Левко Лук'яненко, мав доповідь на засіданні Народної Ради з приводу проблем кримських татар і Кримської области взагалі.

В середу, 19-го вересня, члени постійних комісій Верховної Ради України з питань державного суверенітету Альберт Корнеєв та Василь Козаренко, прихильники централізму, а з ними і член опозиції Степан Хмара, відвідали Крим для ознайомлення зі станом справ у зв'язку з антиреспубліканським рішенням Кримської Обласної Ради.

Рухінформцентр також повідомив, що представники 44 страйкових комітетів великих підприємств 20-го вересня провели засідання. Вирішено, що всеукраїнський одноденний страйк відбудеться 1-го жовтня.

Появилося інтерв'ю „Філядельфія Інквайрера" з М. Горинем

М. Горинь з ред. Т. Рубін (зліва) і У. Мазуркевич.

Філядельфія (Я. Татомир). — У найбільшому філядельфійському щоденнику „Філядельфія Інквайрер" появилося у дні 21-го вересня на редакційній сторінці велике інтерв'ю члена редакційної колеґії цього часопису Труди Рубін з Михайлом Горинем.

В інтерв'ю М. Горинь з'ясував для Т. Рубін стратегію і тактику, що при їх помочі, він вірить, Україна осягне незалежність у 1992 році.

Перед роком, каже Труда Рубін, візія самостійної України була б виглядала абсурдною, але сьогодні американські урядовці ставляться до М. Гориня дуже серйозно. З Горинем зустрілися високі урядовці, включно з секретарем оборони Діком Чейні. „І коли він суґерував представникам Державного департаменту, щоб вони почали думати про відкриття американської амбасади у столиці України Києві", — каже Т. Рубін, „ніхто не сміявся".

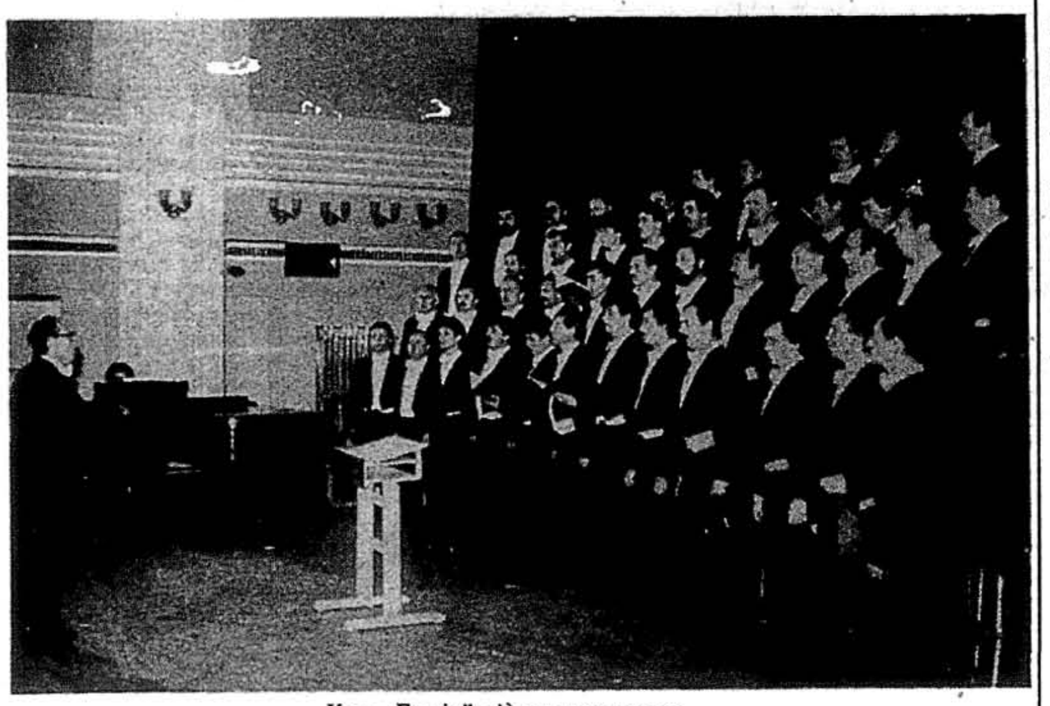
Михайло Горинь сказав, що його організація Рух хоче збудувати на руїнах совєтської імперії незалежну українську державу. „Візія панслов'янської нації, яка обіймала б Росію й Україну, що її пропонує великий російський письменник Александер Солженіцин — не є для Михайла Гориня", — каже Т. Рубін. „Горинь хоче бачити Україну частиною Европи".

У липні український парлямент проголосив суверенітет України без формального відокремлення від Союзу і проголосив право мати свою власну валюту, свою власну армію, і стати невтральною ненуклеарною державою.

В осені Рух хоче перего-

(Закінчення на стор. 4)

ХОР „ГОМІН" ПРОДОВЖУЄ ТРАДИЦІЇ

Хор „Гомін" під час концерту.

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О.К.). — Чоловічий хор „Гомін" зі Львова, який в листопаді приїжджає на турне до ЗСА разом із двома іншими мистецькими одиницями, „Світлицею" з Києва і „Смерічкою" з Чернівець, має за собою добру та славну традицію хору „Сурма", з якого він перед трьома роками перетворився у „Гомін".

Його зорганізував диригент „Сурми" та інших співочих одиниць у Львові Олег Цигилик, при Львівському Музичному Товаристві, після того, як „Сурма" під іншим керівництвом не могла втримати свого мистецького рівня і співаки почали від нього відступати, у висліді чого хор майже розпався. Більшість його співаків перейшли до „Гомону" під керівництвом свого давнішого диригента.

„Гомін" здобув собі славу дуже скоро, коли то в 1988-89 роках вперше в Україні відбувся великий конкурс-фестиваль з приводу 110-річчя з дня народження Миколи Леонтовича,

(Закінчення на стор. 4)

ЗСА ВИШЛЮТЬ У ПЕРСЬКУ ЗАТОКУ ЛІТАКОНОСЕЦЬ „ІНДЕПЕНДЕНС"

Вашінгтон. — Головне командування воєнної морської фльоти ЗСА розглядає можливість висилки у Перську затоку літаконосця „Індепенденс" для продемонстрування американської військової, морськоповітряної сили, — заявили офіційні представники Пентагону.

Досі З'єднані Стейти Америки не висилали у води Перської затоки літаконосців чи інших більших воєнних кораблів, щоб не виставляти їх на небезпеку можливої ракетної атаки зі сторони іракської армії. Особливо літаконосці є занадто коштовними кораблями, щоб їх можна виставляти на небезпеку, не зважаючи на те, що вони випосажені наймодернішою ракетною й іншою зброєю і у випадку потреби можуть самостійно відбити наступ.

Політичні і військові спостерігачі кажуть, що не можна покищо пов'язувати висилки літаконосця „Індепенденс" з погрозами іракського президента Саддама Гуссейна, який, відповідаючи на промову президента ЗСА Джорджа Буша, виголошену ним на спільній сесії Конгресу, погрозив наступом на американські збройні сили розміщені в Савдійській Арабії і категорично відмовився від пропозиції виведення іракських військових частин з окупованого Кувейту. 20-хвилинну, зредаговану в „Голосі Америки" промову С. Гуссейна передали в ЗСА головні телевізійні і радіостанції, зокрема Сі-Бі-Ес, Ай-Бі-Сі і Ен-Бі-Сі, а повністю (76 хвилин) передали у вечірніх годинах платні телестанції Сі-Ен—Ен.

С. Гуссейн, який, на думку багатьох спостерігачів, був дуже неспокійний і поденервований, страшив Америку другим В'єтнамом терористичними актами прихильних до Іраку сил на Близькому Сході, довголітньою війною, яка принесе для ЗСА необраховані жертви в людях і матеріялі. „Це щоб Дж. Буш розпічне війну проти нас, він не буде тією людиною, яка зможе закінчити цю війну", — заявив диктатор Гуссейн. Він, як виглядає з промови, хоче також повністю використати аферу Іран-контра для своїх цілей, кажучи, що Ірак має всі докази заангажованости Дж. Буша в афері Іран-контра, конспірації з 1986 року, коли Буш був ще віцепрезидентом в уряді президента Роналда Реґена.

Висилка літаконосця „Індепенденс" у Перську затоку мала б продемонструвати морську силу ЗСА, яка буде повністю залучена до воєнних операцій, якщо розпічнеться „гаряча" війна між армією Гуссейна і альянтськими арміями, стаціонованими в більшості в Савдійській Арабії та в районі Середземного моря і Перської затоці.

У СВІТІ

ІРАНСЬКІ КЕРІВНІ ОРГАНИ подали до відома, що вони затримали 29 осіб, яких обвинуватили в спробі перепачкування харчів через кордон у відплодному місці до Іраку. Це перша познака зі сторони Ірану, що Теґран уважає правосильними міжнародні санкції, що їх встановлено проти Іраку після того, як його війська зайняли Кувейт. Пресове агенство Ірану подало вістку, що на границі притримано дві шайки пачкарів, які старалися перейти на іракський бік з харчовим вантажем, що включав риж, олій та цукор. Офіційно Іран підтримує міжнародні санкції, хоча ходять чутки, котрі постійно Іран заперечує, що Теґран договорився з Іраком про обмін харчів за нафту. Одначе спостерігачі та знавці подій Близького Сходу твердять, що посилення міжнародного правопорядку в Ірані та його публічні визнання є наслідком відвідин в Ірані сирійського президента Гафеза аль-Ассада.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ офіційних державних чинників, ЗСА мають в пляні підтримати повністю заяву Організації Об'єднаних Націй, що її проголосять наступної неділі та ціллю котрої є охорона здоров'я матерей і дітвори в цілому світі. Вище згадана мета є частиною запланованих дій, що їх офіційно мають прийняти на світовій вершинній конференції для справ дітвори, що відбудеться в Ню Йорку. Президент Джордж Буш і найменше 70 інших державних мужів з усього світу мають в пляні взяти участь в цій конференції, що за описом речників ООН буде зібранням найбільшого числа світових провідників. Найважливішою метою цієї конференції буде заклик щодо заходів зменшення смертности немовлят і убогости серед дітвори через збільшення можливостей до послуг родинного плянування та гігієни вагітности. Спочатку ця конференція була подумана для обговорення голодуючих дітей в країнах цілого світу. Одначе дві країни з шести ініціяторів, а саме, Канада та Швеція як й позакулісові зусилля інших організацій опіки над дітворою домоглися того, що це стало форумом для розгляду проблем також дітвори індустріяльних країн.

ЩОБИ ЗРОБИТИ ДОБРЕ враження на американських законодавців, президент Південної Африки Ф. В. Де Клерк, який тепер перебуває на відвідинах у ЗСА, заявив перед членами Конгресу, що він рішучо наставлений на те, щоби свою країну перетворити в Америко-подібну конституційну демократію, базовану на принципі „одна людина один голос", але з гарантіями для білої меншини громадян. В останній день своїх відвідин у ЗСА президент Ф. В. де Клерк більшість свого часу присвятив зустрічам зі журналістами, сенаторами, та конгресменами, щоби переконати їх у своїх серйозних намірах ліквідації апартеїду. У своїх намаганнях він завжди покликувався на приклади американської політичної системи, як моделю, після котрого має на думці будувати демократію у Південній Африці. Всі вітали провідника Південної Африки ввічливо, але були й такі, що голосно цікавилися чи слова, які він уживав у Вашінґтоні матимуть це саме значіння у південній Африці.

ЙОРДАНСЬКЕ РАДІО ПОВІДОМИЛО, що уряд Савдійської Арабії вигнав 12 дипломатів йорданського консуляту та амбасади, на що Йорданія запротестувала відкликанням зі Савдійської Арабії свого амбасадора. Після цього в йорданській амбасаді у Ріяді залишилося тільки чотири особи і така сама кількість осіб у консуляті в Джідді. Зі сторони савдійського уряду до цієї справи не було жодних коментарів. Минулого тижня савдійський уряд випросив з країни 20 осіб з йорданської амбасади та консуляту за „діяльність несумісну з їхнім статусом" — дипломатичний евфемізм на шпигунство. Минулого тижня офіційні чинники сказали, що йорданські дипломати передавали вістки про військові споруди, але аналітики твердять, що цим потягненням Савдійська Арабія хотіла висловити своє невдоволення, коли йдеться про підтримку Йорданії Іраку після нападу на Кувейт.

ВЕРХОВНА РАДА СССР ПРИЙНЯЛА ЗАКОН ПРО СВОБОДУ РЕЛІГІЇ

Москва. — Агентство Асошіейтед Пресс інформує, що Верховна Рада СССР прийняла в середу, 26-го вересня, закон про свободу релігії, після десятиліть релігійного переслідування, нищення церков і монастирів, масових мордів релігійних зверхників, священиків, монахів і монахинь та вірних, висміювання релігії зі шкіл всякого типу й інтенсивної атеїстичної пропаганди, що її ініціювали совєтські диктатори під гаслом „Релігія є опіюмом для народів".

В минулих п'ятьох роках, особливо після приходу до влади в Компартії і уряді Михаїла Горбачова, Церкви головно Російська Православна Церква, яка все була на услугах режимів, царського і комуно-большевицького, отримали більше права, а головно їх так послідовно не переслідували за практикування релігії, хоч поодинокі Церкви і релігійні громади залишалися поза законом і молилися переважно на церковних подвір'ях, на полянах, або в приватних помешканнях. Одним словом, число релігійних громади зростали, масово заповняли ще уцілілі церкви і церковні приміщення тому Компартія і уряд, хотіли цього чи ні, мусіла в цій справі прийняти окремий закон, щоб не бути засудженим власним народом. „Наші народи довго терпіли і чекали на цей закон", — заявив Міхаїл Кулаков, провідник совєтської релігійної групи адвентистів, який також особисто був переслідуваний за проповідування євангелії.

Прийнятий законопроєкт який стане законом після того, як його підпише президент М. Горбачов, забороняє урядові змішуватись до релігійних справ поодиноких груп і дає право совєтським громадянам свобідно студіювати і практикувати релігію вдома і у приватних школах. Допущення релігії до державного шкільництва натрапило на труднощі, викликало гостру дискусію серед депутатів Верховної Ради СССР і в голосуванні перепало.

За прийняттям закону про свободу релігії голосувало 341 депутатів проти одного і одного відсутнього. Щоб якось збалянсувати неґативну поставу багатьох депутатів до справи допущення релігії до державних шкіл, закон дає право групам громадян, чи поодиноким релігійним громадам, займатися студіями релігії, творити свої власні школи чи семінарії, поширювати релігію серед невіруючих. Для завершення усіх нюансів, пов'язаних зі згаданим законом Верховна Рада СССР створила спеціяльну конфесійну комісію, яка наступного тижня займиться проблемами релігійного виховання, оподаткуванням церков та іншими справами.

Пітер Реддавей, спеціяліст від релігійної проблематики в Джордж Вашінґтонському університеті заявив в телефонічному інтерв'ю, що існує причина до оптимізму. Він вірить, що уряд, принаймні теперішній під керівництвом М. Горбачова, не буде вмішуватись безпосередньо до внутрішніх справ Церков і буде дотримуватись прийнятого закону.

У Львові працює Міжконфесійна комісія

Львів. — Газета „За Вільну Україну" з 5-го вересня подала, що 3-го вересня відбулося перше засідання Міжцерковної комісії у справах міжконфесійних відносин на території Львівської області. Комісію очолюють правлячі архиєреї: Митрополит УКЦ Володимир, УАПЦ Іоан, Єпископ РПЦ Андрей. До її складу входять також представники цих трьох Церков.

Комісія обговорила питання про виділення приміщень для релігійних центрів, духовних семінарій та монастирів і звернулася з відповідним листом до керівництва Львівської Обласної та Міської Рад народних депутатів. Комісія намітила плян своєї дальшої праці. Зокрема визначено, що вона буде працювати щосереди і щочетверга, починаючи з 12-го вересня.

Комісія випрацювала також звернення до духовенства і віруючих, підписане трьома правлячими архиєреями. В ньому зокрема сказано: „Пам'ятаючи про заповідь Христову любити один одного, як рівною і ворогів своїх, ми закликаємо вас до взаємної любови, пошани і терпимости". Архиєреї заявили, що вони підтримують рішення Львівської Обласної Ради з 4-го травня 1990 року про „Релігійні конфесії на Львівщині". „Воно відповідає духові часу, — сказано у зверненні, — і потребує послідовної реалізації".

Подекуди виникають однак конфлікти. „Тому ми закликаємо у розв'язуванні питань, що виникають на міжконфесійному ґрунті, додержуватися Божих Законів та рішень демократичної влади". Коли, однак, виникатимуть конфлікти, тоді архиєреї закликають звертатися до створеної 3-го вересня комісії. „Звертаємось також до місцевих органів влади всіх рангів із закликом, не розв'язувати церковних питань без попереднього їх розгляду церковною комісією".

В АМЕРИЦІ

СКРАХУВАЛА ПЕРША СПРОБА зменшити залежність ЗСА від імпорту нафти шляхом збільшення економічности автомобільних моторів. Законопроєктові, внесеному сенатором Ричардом Бравном, згідно з яким витрата пального в моделях автомобілів 1995 року повинна була бути не більшою ніж один ґальон на 35 миль, а до 2001 року — один ґальон на 40 миль, не вистачило трьох голосів. Автомобільна індустрія, підтримувана Адміністрацією президента Джорджа Буша, виступила проти цього законопроєкту, базуючись на тому що він не матиме вагомого впливу на охорону довкілля, лише збільшить витрати автомобільних компаній. Дебати про введення законопроєкту почались напередодні продажу моделів 1991 року, в яких найбільше уваги звертається на зручність та електронне обладнання.

ВАЛОВА НАЦІОНАЛЬНА продукція, тобто загальна кількість вироблених товарів та послуг, в другому кварталі цього року зросла лише на 0,4 відсотка. Це свідчить про те, що економіка країни наближається до застою. Речник Білого Дому Марлин Фицвотер сказав журналістам, що він не вірить, що „рецесія — за рогом", однак був змушений визнати сьогоднішній стан „пригнобленим". М. Фицвотер ствердив також, що „тенденції до застою" спостерігалися ще до того, як вибухла криза на Близькому Сході. Як висловився головний економіст компанії „Бостон" Аллен Сінай, „Ірак лише забив ґвоздя до труни" застою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС'у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Хліб і картопля — як політична проблема Москви

П'ять років тому з гаком Міхаїл Ґорбачов став фактичним диктатором СССР з місією оздоровити хвору економіку імперії. Тоді ще не було мови про силу чи слабість комунізму, бо революція проти монопольної влади Компартії відбулася на терені шістьох сателітних держав. І тому вірний Комуністичній партії Міхаїл Ґорбачов заговорив про „демократизацію" економічної системи щойно у ході заходів — дістати від Америки й інших країн вільного світу всебічну допомогу для направи економіки. Сам Ґорбачов за освітою правник, прислухується порадам економістів, з яких найповажніший Ніколай Петраков. Протягом п'ятьох років Ґорбачов не поставив крапки над „і" — як він думає оздоровити хвору економіку. Щойно кілька тижнів тому проголошено, що спільна Комісія представників Ґорбачова і Боріса Єльцина виготовила плян оздоровлення економіки на протязі 500 днів. Але прем'єр міністрів УССР Ніколай Рижков мав застереження супроти „пляну 500 днів". У неділю 23-го вересня ц.р. Рижков виголосив перед совєтською радіо-телевізією високодраматичну промову, перестерігаючи громадян, що за всіма познаками в Совєтському Союзі не стане картопель. Цю сумну перспективу Рижков використав для палкого заклику — признати Ґорбачову нові права — перевести декретами перехід з контрольованої економічної системи на систему вільного ринку.

Передбачування, що над цією вимогою Ґорбачова тижнями будуть вестися у совєтському парляменті дебати — були невірні. Блискавичним темпом схвалено Ґорбачову все, чого він забажав. Коли писані ці рядки не проголошено — котрі ділянки народного господарства підлягатимуть найперше радикальній демократизації, себто перейдуть на систему приватної власности. На телевізійному каналі „7" можна було в минулий понеділок почути, що на цій реформі зискає Україна, як одна з найбагатших — поруч Сибіру, приналежного до Російської Федеративної ССР хліборобських країн.

Читаючи протягом минулих п'ятьох років ери Ґорбачова прерізні голоси совєтських верховодів про економіку і способи її лікування треба було прийти до переконання, що 70 років існування в СССР марксистської доктрини про партійно-державний монополь над усією продукцією і розподілом так глибоко врізалося в уми і психіку тамошніх людей, що навіть освічені фахівці не здають собі справи, що таке „вільний ринок", що таке приватна власність, ініціятива і суперництво — без ніякої державної контролі. На цьому місці висловлено вже сумнів — як можна декретами переводити зміну економічної системи. Боріс Єльцин загрозив, що він квестіонуватиме право Ґорбачова наказувати декретами зміну економіки на території Російської Федеративної ССР, де він Єльцин, є президентом. Але Єльцин перший давно пропаґував відмову від марксизму і послідовно виступив з Комуністичної партії, якій Ґорбачов далі вірний. Як той суперпрезидент погоджуватиме тепер відмову від марксизму в економіці з вірністю комунізмові, що його він хоче „відновити" надаючи йому „людське обличчя" — це нова большевицька загадка.

Читали ми, що кожна складова република переводитиме економічну реформу на своїй території самостійно. Як же виглядатиме декретування Ґорбачовим реформ з Москви?! Все це й різне інше стоїть під знаком запиту. Під таким знаком стоїть теж доля старорежимника Ніколая Рижкова. Проти нього десятки тисяч москвичів демонстрували, йому висловили недовір'я у Верховній Раді, але він залишився виправдуючись, що його відхід збільшив би хаос!

Насильна колективізація коштувала Україні яких сім мільйонів хліборобів. Керована система господарства штовхнула колишню житницю Европи — Україну — у кромішню нужду. Тому добре сталося, що бодай одверто проголошено рішення переходу на вільний ринок. Але треба ще довгого часу, поки це станеться.

М. Муратов

В УКРАЇНІ ДІЄ КОМІТЕТ „ГЕЛЬСІНКІ-90"

Тут наприкінці серпня оприлюднено деклярацію Українського Комітету „Гельсінкі-90", незалежної громадської організації, що продовжує традиції, започатковані Українською Гельсінкською Групою та Українською Гельсінкською Спілкою.

У декларації сказано, що існування в Україні такої громадської правозахисної організації зумовлене тим, що в республіці більшість засобів масової інформації ще й досі перебуває в руках Комуністичної партії, у зв'язку з чим немає повної свободи друку і слова; комуністичний режим за допомогою КҐБ продовжує застосовувати різні форми тиску на виборців, фальсифікацію під час виборів, забороняє мітинґи, демонстрації. Влада все ще вдається до незаконних дій, зокрема, до побиття, затримання та засудження громадян до грошових кар і до ув'язнення, відмовляється реєструвати інші партії та громадські організації, провокує міжнаціональні конфлікти, що тягне за собою приниження національної гідности громадян.

Не зникла загроза ґеноциду у формі екоциду. Право на життя є одним із основоположних прав людини, тому комітет приділяє йому особливу увагу, визнаючи також право кожного народу на самовизначення аж до створення незалеж ної держави та прав національних меншостей на культурно-національну автономію і національно-територіяльну автономію для тих, що проживають компактно. Для кожного народу, що на території України не може вважатися національною меншістю (наприклад, кримські татари) їх право на самовизначення визнається в повному обсязі.

Комітет „Гельсінкі-90" розглядає знищення національної самобутности народу як вид етноциду. Комітет виступає проти великодержавних спроб протиставити права людини правам нації. Комітет вважає, що права людини і права націй мають здійснюватися не шляхом проголошення пріоритетности одних щодо інших, а водночас і повною мірою.

Ще й досі в Україні обмежений доступ для здобуття вищої освіти з урахуванням здібностей, не зреалізована автономія найбільших Вищих учбових закладів та науково-дослідних установ і дуже обмежені права студентів в організації свого життя та виборі форм навчання. Існує нерівноправність жителів села у порівнянні з міськими в побуті та в доступі до здобутків цивілізації й культури. Обмежені права людини на вибір місця проживання тощо.

Комітет „Гельсінкі-90" об'єднує громадян, незалеж но від національности, релігійних, світоглядних чи політичних орієнтацій, якщо вони визнають принципи, проголошені Загальною Декляраціею Прав Людини і мають індивідуальні якості, потрібні для правозахисної діяльности: чесність, громадянську мужність, неприйняття насильства для досягнення політичної мети тощо. Комітет об'єднує як окремих громадян, так і групи чи спілки. Комітет може мати членами також іноземних громадян, що будуть репрезентувати його інтереси за кордоном.

У своїй діяльності Комітет „Гельсінкі-90" керується міжнародними документами з прав людини, серед яких передусім слід назвати: Загальну Декляраціїю Прав людини; Пакти ООН про економічні, соціяльні й культурні права та громадянські й політичні права; Прикінцевий Акт Гельсінкської наради з питань безпеки й співпраці в Европі 1975 року, рішення Віденських, Мадридських угод та рішення з прав людини, прийняті у Копенгаґені. Комітет підтримує цілі, визначені на нарадах Конференції з людського виміру НБСЕ (Наради з безпеки і співпраці в Европі). Комітет „Гельсінкі-90" є громадською організацією, яка сприяє зусиллям ООН в полагодженні міжнародного порядку, який ґарантував би безпеку, мир, співробітництво і право націй на самовизначення.

До Комітету „Гельсінкі-90" увійшли колишні політв'язні: Оксана Мешко, Микола Горбаль, Василь Лісовий, Василь Овсієнко, Євген Пронюк, Ірина Сеник, Зіновій Красівський та інші, а також священик УГКЦ Ярослав Лесів та священик УАПЦ Юрій Бойко.

Олександер Воронин

Мученицька смерть Митрополита В. Липківського

З приходом гласности почали відкриватися протягом десятиліть наглухо запечатані архіви злочини КҐБ, МВД, НКВД, ҐПУ та ЧеКа, і на світ Божий виходять факти про трагічну долю численних українців — від простих трудівників до визначних, перед народом і батьківщиною заслужених, діячів. Тих, про яких було лише відомо, що їх заарештовано в роки сталінського терору і вони зникли безвісті в нетрях безмежного державного апарату смерти.

Після 52 років тотальної невідомости про те, що сталося з великим подвижником українського народу, одним з творців і першим Митрополитом Української Автокефальної Православної Церкви Василем Липківським, архіви органів безпеки, нарешті, виявили трагічну правду: він загинув смертю мученика, засуджений до смертної кари 20-го листопада 1937, на підставі обвинувачень в „совєтській аґітації у великих маштабах" і розстріляний у застінках НКВД між 22-им і 27-им листопада 1937 року.

Факти і далі залишаються неповними: невідома точна дата його мученицької смерти, невідоме місце розстрілу і поховання. У прокуратурі УССР, яка повідомила внука і внучку Митрополита Василя про його долю та про його недавню реґабілітацію, у відповідь на запитання, де його могли поховати, заявили, що „цього ніхто не знає". „Розстріляних не ховали в ті часи, а були десь за містом, частіше у лісах, великі братські могили, куди ночами на критих вантажних машинах просто привозили тіла вже розстріляних людей і скидали, а зверху засипали землею", — пише внучка Митрополита В. Липківського Ірина і продовжує: „У Києві є декілька місць, де ховали (якщо це можна так назвати) розстріляних. Ведеться розслідування і пошуки цих захоронень, щоб увіковічнити пам'ять цих безневинно загинулих".

Дуже сумнівно, чи пощастить колись знайти серед тисяч замучених тлінні останки великого сина України, пророка і творця українського національно-церковного відродження. Але фіційні відомості про його мученицьку смерть в застінках НКВД, нарешті, покладуть край різним припущенням та непідтвердженим „фактам" щодо його долі. Згідно з найпоширенішою в діяспорі версією, Митрополита Василя заарештували в лютому-березні 1938 року і заслали на Соловки, після чого по ньому пропав слід. У деяких версіях були інші або додаткові твердження і уточнення: Митрополит, мовляв, був у концтаборі в районі Мурманська... його сестра нібито одержала від нього останнього листа на початку 1939 року, а молодша донька Ганна навіть відвідувала його того ж року в концтаборі, де застала його в тяжкому стані здоров'я... його ніхто не лікував... „Всього цього не було!" — пише внучка Митрополита Василя. Та й не могло бути, бо він не жив уже в кінці листопада 1937 року.

Обвинувачення проти Митрополита В. Липківського, на підставі яких його засуджено до кари смерти — це виразне свідчення про злочинність сталінської системи судочинства. Його провина — „антисовєтська аґітація у великих маштабах". Яку ж настільки загрозливу для влади аґітацію міг провадити 74-літній старець, повністю відрізаний від світу протягом 10-ох років після насильного усунення його з митрополичого престолу, під фактичним домашнім арештом, в жалюгідних матеріяльних умовах, без жодного контакту з Церквою та її діячами, що ще залишались на волі, але зазнавали жорстоких переслідувань? Він багато писав, але, крім листів до о. Петра Маєвського в Канаду (в яких не було нічого антисовєтського), нічого з цієї цінної творчости не виходило у світ і майже все загинуло або далі перебуває під замками КҐБ. Митрополит Василь був страшний безбожній владі, як символ нескорености, як пророк свого народу, як його духовний батько. А це для сталінських опричників було різнозначне „антисовєтській аґітації у великих маштабах".

Вічна пам'ять нашому великому мученикові!

(З передач „Радіо Свобода")

Осип Зінкевич

ЗА ЯКУ СТРУКТУРУ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

II.

20-го грудня відбулося перше засідання новообраної Екзекутиви, на якому її члени так розподілили свої функції: Т. Гунчак — голова, д-р З. Матківський, Р. Воронка, В. Воловодюк — заступники, Іван Олексин — референт зв'язків, Осип Зінкевич — організаційний референт, Ірена Чабан — референт преси, Олександер Благітка — касир, Марта Лиско — секретар (вкоротці після цього І. Чабан уступила, а на її місце кооптовано Богдана Бурачинського).

Від самого початку існування Екзекутиви, брак статуту і правильника праці, який нормував би (хоч тимчасово, до прийняття статуту) працю, обов'язки, відповідальність і компетенції її членів, а також комітетів і товариств, які творилися в різних місцевостях, доводили дуже часто до конфліктів в Екзекутиві навколо основних і принципових питань. Без статуту і правильника, Екзекутива, як керівний орган запланованої і загальногромадської допомогової організації, виявилася непрацездатною.

З не абиякими труднощами вдалося відбути першу конференцію Народного Фонду Допомоги Україні 24-го березня в Джерзі Сиі. В бурхливій обстановці, подавляючою більшістю голосів, вдалося прийняти постанови й обрано Статутову комісію. Завданням Статутової комісії було підготовити проєкт статуту, за яким можна було б побудувати координаційну центральну установу, в склад якої входили б всі бажаючі товариства, комітети, фонди, крайові громадські й професійні організації, які сприяють Рухові чи несуть в такий чи інший спосіб допомогу Україні та за проєктом якого можна б скликати і відбути Установчий з'їзд.

1-го липня Статутова комісія частинно закінчила працю і її проєкт статуту було розіслано до вгляду і заміток всім комітетам і товариствам, всім членам Екзекутиви, Контрольної комісії, а дещо пізніше і всім крайовим громадським і професійним організаціям.

Допомога Україні й крайові громадські й професійні організації

Від самого початку створення Народного Фонду Допомоги Україні і обрання його Екзекутиви 10-го грудня минулого року, три представники Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля в Екзекутиві заявлялися проти участи громадських і професійних організацій в структурі організованої допомоги Україні. Їхні позиції дуже виразно виложені в їхньому проєкті статуту, який підготовив Б. Бурачинський, як рівнож і зокрема, в посвідченні (certificate) про інкорпорацію Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля (13-го листопада 1989 року) і Фонду Руху (8-го травня 1990 року). Така постава цих двох фондів дуже часто викликала в колах громадських організацій палку і зайву дискусію.

Виринало і далі виринає питання, чи такі організації, як Українське Лікарське Т-во Північної Америки, централя „Самопомочі", централя українських банків-кредитівок, Союз Українок Америки, чи великі фонди, як Фонд Відродження України — УНС та Фонд Допомоги Україні — УБС, ЗУАДК, Комітет Оборони і Допомоги УЗХ, АҐРУ й інші — чи ці організації, багато з яких протягом багатьох років організували і несли допомогу Україні, українським політв'язням, національно-визвольним процесам, чи вони повинні бути включені в центральну координційну установу, чи вони повинні опинитися поза пропонованою структурою? Коли інших не видно було у допомоговій і оборонній діяльності, власне ці організації — одні давали пожертви, а інші організували допомогу і оборону українських політв'язнів, національних і людських прав України. І виринає дуже принципове питання: чи було б морально й етично та чи було б по-громадськи обійти ці й інші організації і починати історію від себе? Чи можна собі уявити, щоб ці організації, які безкорисно, вкладом багатьох зусиль, протягом багатьох років організували і несли допомогу найбільш потребуючим, щоб їх не включити в нову загальногромадську допомогову структуру тільки тому, що на горизонті з'явилося кількох нових, перед тим невідомих, активістів?

Крім крайових організацій далі існували й існують та ведуть активну діяльність і „Крамничка сумління" в Чикаґо, і Комітет оборони Людських і Національних Прав України у Філядельфії і АОЛПУ.

Чи можна раптом, без жодної причини, цю найактивнішу частину громади відсунути від конкретної роботи і рівночасно звернутися до неї за фінансами, не даючи їм змоги бути співучасником тих подій, які відбуваються в Україні, бути активним учасником розподілу зібраної допомоги і громадською контролею цієї громадської допомогової діяльности? Чи може громада погодитися з принципом, за яким пропонується іншу систему несення допомоги: „Ви давайте, вам не потрібно вмішуватися в цю справу. Ми маємо контакти і нам, а не вам, рішати, що з зібраними фондами робити".

Щоб упевнитися, яке становище існуючих комітетів і товариств сприяння Рухові відносно в координаційній структурі крайових громадських, професійних і організацій спеціяльного призначення, Організаційний референт екзекутиви Народного Фонду провів опит всіх існуючих комітетів. На 21 комітет 18 заявилися за участю крайових організацій у координаційній структурі, один заявився „проти", один зайняв невтральне становище, а один не дав жодної відповіді.

Комітети й товариства сприяння Рухові й допомоги Україні

Почином для творення комітетів і товариств сприяння Рухові і допомоги Україні стали виступи Володимира Яворівського в кількох місцевостях українських поселень в Америці в жовтні 1989 року. Згодом комітети утворювано після виступів Т. Гунчака, учасника Установчого з'їзду Руху, пізніше за почином Організаційного референта Екзекутиви Народного Фонду О. Зінкевича, а в деяких місцевостях вони поставали з ініціятиви місцевих діячів.

До вересня 1990 року постав 21 комітет з різними назвами у таких місцевостях (в дужках подається прізвище голови): Балтимор (д-р А. Лемішка), Бафало (І. Рішко), Бриджпорт (І. Гайда), Вашінґтон (Б. Футей), Гартфрод (О. Кузьма), Голливуд, Фла. (о. С. Біляк), Дітройт (Л. Татух), Кергонксон (О. Мороз), Клівленд (д-р М. Дейчаківський), Лос Анджелес (З. Захаріясевич), Міннеаполіс (д-р А. Лисий), Норт Порт, Фла. (д-р В. Король), Ню Гейвен (Х. Мельник), Ню Джерзі (Д. Ґеча), Рочестер (М. Шміґель), Піттсбурґ (М. Корчинський), Сан Дієґо (А. Гайвас), Сан Франсіско (д-р О. Верес), Сиракюзи (д-р Я. Гудзяк), Філядельфія (У. Мазуркевич), Чикаґо (д-р Б. Ткачук).

Закінчення буде.

Юрій Павліш

У ІМ'Я ВІЧНОСТІ

Нелегко вільно вірити у себе,
Як і в уявну ближніх душ красу,
Щоб чесно пити вранішню росу
Обнятий свіжістю землі і неба.
А вчора я проніс громів ясу,
Що відповились у мені молебно,
І все ж таки, щоб не повівсь ганебно,
Відлунням їх я не гострив косу.
Прощати знаю, бо й мені прощають;
Люблю і знаю: люблять і мене,
І знаю, що ніщо не промине
В житті, незакарбованим порою,
Бо дні і ночі черговою грою
Во ім'я вічності всіх сповідають.

(Передрук вірша із першого числа журналу — місячника літератури і мистецтва — „Наше Слово", що появилося у Румунії).

25-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА

I.

У травні 1990 року минуло 25 літ від постання Українського Історичного Товариства (УІТ, 1965-1990), прямого спадкоємця кращих традицій української наукової історіографії XX століття. Протягом цього часу УІТ розгорнуло свою діяльність в Европі, Америці, Канаді й Австралії. Товариство гідно репрезентує українську історичну науку на міжнародному та інших наукових форумах.

Зокрема треба підкреслити значення довголітнього видання „Українського історика", єдиного журналу української національної історіографії, офіційного видання УІТ, який став форумом співпраці українських дослідників у діяспорі, а тепер також на Україні. Можна зовсім об'єктивно ствердити, що „Український історик" є під сучасну пору центральним органом української історичної думки і наукового українознавства. Статті з журналу реєструються в таких міжнародних бібліографічних довідниках, як „Historical Abstracts, America: History and Life, MLA International Bibliography, Bibliography of Slavic and East European Studies" та інших престижевих довідкових виданнях.

У 1989/90-их роках співробітниками журналу і членами УІТ є також українські дослідники з України, які мають тепер кращу змогу співпрацювати з УІТ, а також уважають, що історичні дослідження мусять бути незалежні від будь-яких партійних диктатів та ідеологічних плятформ. Як відомо, в Україні завдяки політично-партійній лінії і нагальному руїнницькому процесові русифікації і політичного терору в добу т. зв. „застою" українська історична наука була знищена, а 50-тимільйонова нація, зі своїм славним історичним минулим, була брутально і цинічно засуджена російсько комуністичною владою на історичне небуття. Це яскравий приклад знищення наукової національної історіографії і національної культури з вини партійности історичної науки.

Крім журналу, УІТ протягом свого 25-літнього існування видає такі серійні видання: „Історичні монографії", „Історичні студії", „Грушевськіяна", „Мемуаристика", „Українські вчені" й інші видання. Треба згадати, що в 1980 році УІТ видало перший „Історичний атлас України" за редакцією д-ра Л. Винара, а в 1990 році появився за редакцією д-ра І. Каменецького перший англомовний збірник з обширним висвітленням і документацією совєтського злочину у Вінниці. Протягом довголітнього існування УІТ видало понад 70 видань українською і англійською мовами, які здобули загальне визнання в українському і неукраїнському наукових світах, Також УІТ протягом того часу ініціювало або брало участь в численних наукових з'їздах і конференціях в Америці, Европі і Канаді. Афіліяція УІТ з Американською історичною асоціяцією причинилася до зав'язання співпраці з різними історичними товариствами і науковими установами. УІТ є також членом Наукової Ради СКВУ, яка координує діяльність українських наукових установ в діяспорі. Членами УІТ є представники різних ґенерацій українських і неукраїнських дослідників, які вивчають різні проблеми і аспекти українського історичного процесу.

З нагоди відзначення 25-ліття діяльности УІТ, з признанням пригадаємо членів Ініціятивної групи УІТ, завдяки яким Товариство розпочало свої діяльність (прізвища подаємо в поазбучному порядку): Марко Антонович, Богдан Винар, Любомир Винар (голова Ін. групи), Ілля Витанович, Олександер Домбровський, Василь Дубровський, Михайло Ждан, Ігор Каменецький, Роман Климкевич, Петро Курінний, Михайло Міллер, о. Іреней Назарко, Олександер Оглоблин, Євген Онацький, Ярослав Пастернак, Наталія Полонська-Василенко і Микола Чубатий. Ініціяторам УІТ присвічувала лише одна основна ідея — причинитися до повного ренесансу української історичної науки та виконати свій національний обов'язок перед українською і світовою наукою і перед українським народом. Цим засадам ми остались вірними по сьогоднішній день. Головне завдання УІТ було і є розвивати українську наукову історіографію на Заході і таким чином впливати на вільний розвиток історичної науки із-за партійної лінії Комуністичної партії, що її були змушені дотримуватися в своїх працях українські історики в Україні.

На Заході також часто тенденційно насвітлюється історія України в дусі російської або совєтської схеми історії України. Саме одним із важливих завдань УІТ було і є насвітлювати і спростовувати на сторінках „Українського Історика" різні фальшиві концепції і гіпотези східньоевропейської історії і протиставити їм наукову схему історії України. Цю схему опрацював найвидатніший український історик Михайло Грушевський, а поширили її видатні історики, включаючи також членів Українського Історичного Товариства. Вже найвища пора відкинути гіпотезу т. зв. „древнерусского народа" і „древнерусской" культури, яка заперечує існування середньовічної української держави і середньовічної української культури. Так фальшується історія України, і УІТ від самого початку свого існування викривало ці псевдонаукові концепції совєтської партійної історіографії, як також в дослідженнях несовєтських істориків.

Саме об'єктивна реконструкція історичної метрики українського народу і його суспільно-політичних формацій в різних періодах його існування було і є найголовнішим завданням УІТ, яке репрезентує українську національну історіографію.

Закінчення буде.

ПРЕДСТАВНИКИ КОМПАНІЇ Вестерн ґлобал партнерс повідомили, що вони підписали договір про будівництво готелю й касино в совєтському місті — курорті на чорноморському побережжі Кавказу Сочі. Будівництво готелю на 350 кімнат і касино буде закінчено за півтора року. Згідно з повідомленням директора американської компанії Кена Бравна, нове касино стане найбільшим в СССР. Совєтсько-американське підприємство, яке будуватиме готель в Сочі, є одним із трьох спільних проєктів з участю компанії з Остину, Тексас.

Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій Нью Йорку – Відділ УККА
та
Організації Українського Визвольного Фронту
влаштовують

Громадське Віче
проти підписання
«НОВОГО СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ»

яке відбудеться о год. 5-ій по полудні в суботу, **29 вересня 1990 р.** в залі Українського Народного Дому, 140 Друга Авеня, в Нью Йорку.

В програмі виступлять:
Михайло Горинь, голова секретаріяту Народного Руху України та народний депутат,
ред. Ярослав Гайвас, адміністративний директор УККА і голова Ради Оборони і Допомоги Україні,
д-р Асокльд Лозинський, заступник президента УККА.

Своєю участю докажім, що українці в діяспорі солідаризуються з своїми братами і сестрами в Україні, які того ж дня також виступлять проти укладення згаданого «нового союзного договору».

Нова касетка квартету „Явір"

Квартет „Явір".

Вже вийшла друга касетка популярного квартету „Явір". Це видання в такому самому характері, як перше, з чудовим виконанням популярних, ліричних, патріотичних та інших пісень. Вокальний квартет „Явір" вже існує від 1966 року. Склад квартету: заслужені артисти УССР В. Дідух (баритон), В. Реус (бас), В. Пруткін (другий тенор), О. Харченко (перший тенор).

„Явір" ч. 2 (5U 108) складається зі слідуючих пісень: Сторона 1 — Думи мої, Гей, видно село, Повіяв вітер степовий, Гей, ви стрільці січові, Чом, чом, чом, Ой, чий то кінь стоїть, Смерека, За байраком байрак, Ой на горі цигани стояли. Сторона 2 — Два кольори, Їхав козак містом, Така її доля, З далекого краю, З гори високої, Удовицю я любив, Ставок заснув, Їхав козак за Дунай.

Цю касету можна замовити телефонічно, поштою, або через факс від фірми „Євшан". Ціна: 8.98 ам. дол. або 10.98 канад. дол. за кожну касету. За дальшими інформаціями слід писати або телефонувати до фірми: Yevshan Corporation, Box 325, Beaconsfield, Que. H9W 5T8 Tel: (514) 630-9858, or Fax,: (514) 630-9960.

ГАЛИЦЬКА ЗЕМЛЯ КЛАНЯЄТЬСЯ Р. КУПЧИНСЬКОМУ

В селі народження Романа Купчинського, Розгадові, Зборівського району на Тернопільщині, відбулося в травні величаве посвячення могили в пам'ять борців за волю України, а одночасно відслонення пропам'ятної таблиці на місці народження поета, композитора і барда стрілецької музи, Романа Купчинського.

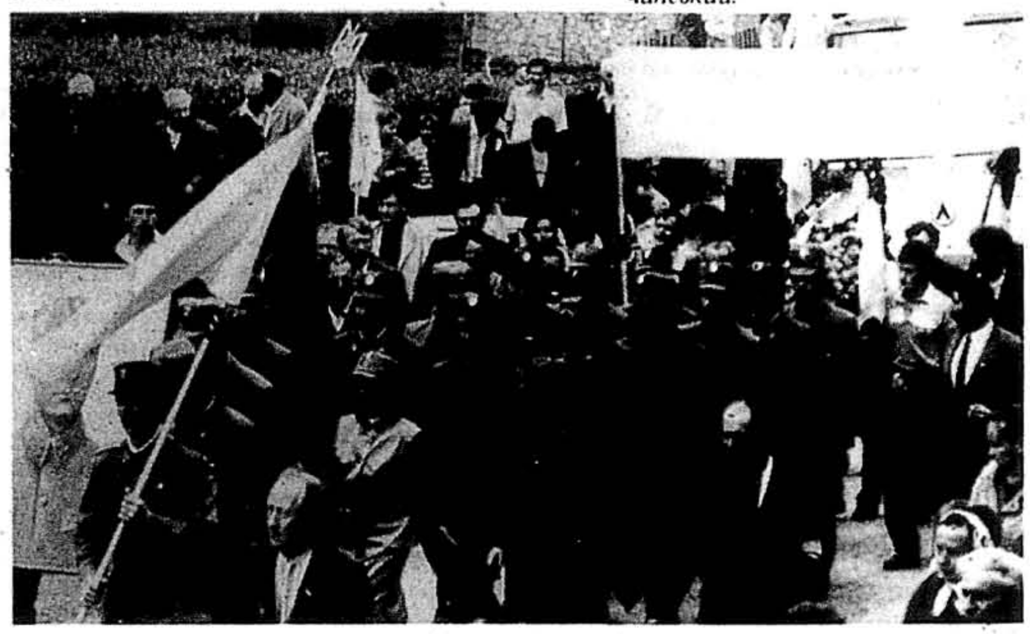
У святкуваннях взяло участь коло 20,000 осіб, які зібралися, щоб віддати поклін борцям за волю України і вшанувати пам'ять співтворця невмирущої стрілецької пісні. Особливо зворушливим був похід на могилу молодих українців у одностроях УСС-ів.

З приводу цих святкувань заходом та коштом Василя Подуфало із мистецьким оформленням М. Б. Цибульки випущено чепурно оформлену книжечку-співаник з 25-ма піснями та нотами Р. Купчинського п. з. „Як з Бережан до кадри". Книжечка має обширне вступне слово Б. Подуфалого про життя і творчість Р. Купчинського.

В серпні на львівській телевізії подано півгодинну сантиментальну розповідь про село Розгадів — місце народження Р. Купчинського, в якій найстарші мешканки села згадують зустрічі із поетом та композитором.

Пропам'ятна таблиця на домі, де народився Р. Купчинський.

Похід групи молоді у стрілецьких одностроях на посвячення могили поляглим за волю України в селі Розгадів.
(Світлив д-р Роман Смик)

На могилі поляглим за волю України поминають Р. Купчинського.
(Посередині його портрет).

Відбулися збори 496-го Відділу УНС

У суботу, 18-го серпня, на оселі Михайла Кігічака відбулися Річні збори 496-го Відділу УНС ім. Тараса Шевченка.

Довголітній секретар Відділу М. Кігічак у своїй доповіді подав докладний звіт про працю Відділу. В часі звітного періоду було приєднано до Відділу 116 нових членів, багато з них — це є новоприбулі еміґранти з України, які забезпечились на суму 507,000 дол.

Працю секретаря Відділу признано доброю і М. Кігічака рекомендовано зборами на наступний період. До новообраної Управи було вибрано заступником секретаря члена з нових еміґрантів, Мирона Пилип'яка, головою Відділу. Ігоря Мартинюка, на скарбника переобрано Любу Кігічак. Контрольну комісію очолив Орест Даниш.

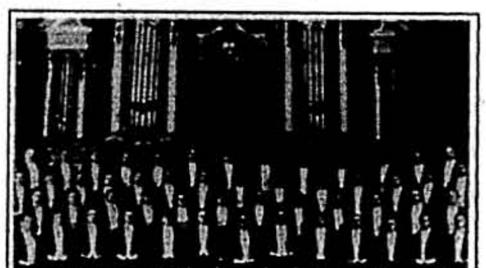
Збори закінчились смачною перекускою і присутні члени Відділу щиро подякували Меланії Кігічак за чудово приготовлену гостину.

Мирон Пилип'як

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
у співпраці з хором „ДУМКА"
спонзорує

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ
Перше Турне в ЗСА

ГОМІН
Чоловічий Хор зі Львова

СВІТЛИЦЯ
Тріо з Києва

СМЕРІЧКА
Естрадний Ансамбль з Чернівець

WASHINGTON	OCTOBER 31	CHICAGO	NOVEMBER 10
PHILADELPHIA	NOVEMBER 01-02	ROCHESTER	NOVEMBER 12
TRENTON	NOVEMBER 03	BUFFALO	NOVEMBER 13
NEW YORK	NOVEMBER 04	SYRACUSE	NOVEMBER 14
YONKERS	NOVEMBER 05	SOYUZIVKA	NOVEMBER 15
PITTSBURGH	NOVEMBER 06	HARTFORD	NOVEMBER 16
CLEVELAND	NOVEMBER 07	NEWARK	NOVEMBER 17
DETROIT	NOVEMBER 08	BOUND BROOK	NOVEMBER 19

Технічний координатор: Подорожне бюро СКОВП
1605 Springfield Avenue, Maplewood, N.J. 07040
Tel.: (201) 378-8998. Toll free: 1-800-242-7267

ПРИХОДИ З КОНЦЕРТІВ ПОКРИЮТЬ КОШТИ ВИКОНАВЦІВ ТА КОШТИ КОНЦЕРТОВОГО ТУРНЕ ХОРУ „ДУМКА" В УКРАЇНІ.
Вступ 15 дол. від особи

Громадський Комітет під патронатом УККА й УАКРади
повідомляє, що
з нагоди 25-ліття повстання і діяльности
УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА
— відбудеться —
ЮВІЛЕЙНИЙ ОБІД
ІЗ ПРОГРАМОЮ
в неділю, 9-го грудня 1990 р. о год. 2-ій по пол. в залі Українського Народного Дому в Нью Йорку
Подробиці в наступних оголошеннях

1990
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА У ДВОХ СВІТАХ
КОНФЕРЕНЦІЯ
ЖОВТЕНЬ 13 & 14, 1990
Embassy Suites Hotel
Exit 5 off Route 287 — Piscataway, New Jersey

- Вас щиро запрошують Відділи СУА з центрального Нью Джерзі.
- Спеціяльний гість проф. Лариса Скорик, депутат до Ради в Києві.
- Доповіді на сьогоднішні актуальні теми для української жінки.

UKRAINIAN WOMAN IN TWO WORLDS CONFERENCE
REGISTRATION FORM

Name ______________________________
Address ____________________________
City ____________________ State ______ Zip ______

Please detach this form and send together with a check or money order payable to:
Conference Comittee UNWLA
c/o Luba Bilowchtchuk
5 Honeysuckle Lane
Matawan, N.J. 07747
(201) 566-3492

REGISTRATION FEE FOR THE CONFERENCE IS $115.00.

Нова могила на вільній землі Вашінґтона.

ІВАН ДМИТРОВИЧ САГАЙДАЧНИЙ

упокоївся 18-го жовтня 1989 р. на 65-му році життя в Перу, стейт Індіяна в Америці.
Народився на Сумщині, Україна.

Горем прибиті:
РОДИНА, РІДНЯ І ДРУЗІ
прощають Його на Вічний спочинок.

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 25-го вересня 1990 року на 67-му році життя, по тяжкій недузі відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
СИН, МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.
АНДРІЙ СИСУН

ур. в селі Дубія біля Бродів, Україна.

Відвідини: в середу, 26-го вересня від год. 7-9 веч., в четвер, 27-го вересня від год. 3-5 по пол.

ПАРАСТАС — в четвер, 27-го вересня о год. 7 30 веч. в похоронному заведенні Colonial-Vandermay, 567 Ridge Route, Wayne, N.J.

ПОХОРОН в п'ятницю, 28-го вересня 1990 р. о год. 10-ій рано в церкві Благовіщення, 70 Home Ave., Rutherford, N.J., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Баунд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
мати
дружина — АННА
син — ВОЛОДИМИР
донька — АННА ВІЛЛЯМС з мужем ФИЛИПОМ
внуки — МИХАЙЛО, ЕМІ, КЕЛЛІ, СТЕФАН І МАРКО
брат — ВАСИЛЬ
сестра — КСЕНЯ МАЗУР
та ближча і дальша Родина

Gurtman & Murtha Assoc.
і
Український Інститут Америки

Неділя, 21-го жовтня 1990 р.
год. 8-ма веч.

Олександер Слободяник
ПІЯНІСТ
Карнеґі Голл, Нью Йорк

В ПРОГРАМІ:
МУСОРҐСЬКИЙ
ШНІТКЕ
МЕНДЕЛЬСОН
ШОПЕН
ЛЯТОШИНСЬКИЙ
ПРОКОФІЄВ

Квитки продаються в Карнеґі Голл (Box Office), Сурма і Дніпро.

Поїздка редактора ЕУ-Д по Східній і Західній Европі

Чикаго (ЕУ-Д). — Протягом двох місяців, від 19-го липня до 19-го вересня головний редактор Енциклопедії Української Діяспори (ЕУ-Д) проф. Василь Маркусь здійснив чергову поїздку по країнах Західньої і Східньої Европи, завершуючи організаційно-редакційну підготовчу працю двох томів цього проєкту — західньоевропейського та східньоевропейського. В Лондоні В. Маркусь зустрівся з деякими учасниками 4-ої міжнародної славістичної і совєтознавчої конференції, що є також співробітниками ЕУ—Д та з ними уклав плян і програму окремих зустрічей у Східній Европі.

Зустріч у Лондоні відбулася 27-го липня в будинку Філії УКУ, яку підготував інж. Ярослав Гаврих, що є координатором гасел із територіяльного комплексу Великобританії. В зустрічі взяло участь 13 співробітників з Англії та два гості. Обговорено робочий каталог гасел, їх приблизну величину, автуру й устійнено календар праці. У цій країні редакція знайшла повну співпрацю з боку церковних і громадських установ, зокрема Централі Союзу Українців у Великобританії.

Наступна нарада відбулася у Франції 4-го серпня в приміщенні НТШ в Сарселі. Присутніми були два координатори для комплексу гасел з Франції (д-р Кирило Митрович) та з Бельгії (інж. Микола Когут) і вісім співробітників. Програма цілоденної наради була така сама, як і в Лондоні. Тут узгіднено співпрацю з сарсельським осередком НТШ та Енциклопедії Українознавства, головно щодо користування архівом і матеріялами в Сарселі. В. Маркусь провів тиждень в Мюнхені та відбув ряд розмов, м. ін. з ректором УВУ д-ром Богданом Цюцюрою про тіснішу співпрацю з цією інституцією. Енциклопедична нарада тут відбулася 10 серпня з участю десятьох учасників. Координаторами гасел з німецького комплексу стали д-р Дмитро Злепко та мґр Володимир Кальваровський. Того ж дня редактор ЕУ-Д доповідав в Українському Вільному Університеті про актуальні проблеми в сучасному Закарпатті, а також дав інтерв'ю радіостанції „Свобода".

Дальшими етапами поїздки В. Маркуся була Середньосхідня Европа. Подібна редакційна нарада відбулася в Празі 13-го серпня з участю шістьох осіб. Тут координатором гасел з комплексу Чехії стала д-р Зіна Ґеник-Березовська. В Братіславі редактор провів розмову з редакційних питань з д-ром Миколою Нервлі, а також склав візити родині покійного визначного театрального діюча Закарпаття Юрія Августина Шерегія. Відвідав його могилу, а також склав поклін на могилі іншого великого сина Закарпаття, що похований в Братіславі, письменника Василя Ґренджі-Донського. З родиною Ю. Шерегія устійнено деталі публікації його праці „Історія українського театру на Закарпатті", що має появитися у „Записках НТШ".

Після цього В. Маркусь відбув подорож до Югославії, де протягом трьох днів (17-19 серпня) брав участь у святкуваннях 100-річчя українського поселення в Боснії, що відбулися в містечку Прняворі. Як один з небагатьох учасників із західньої діяспори, В. Маркусь промовляв на прийнятті в честь почесних гостей. Щоб встигнути взяти участь у симпозіюмі, скликаному секретаріятом СКВУ в Білому Борі (Польща), редактор ЕУ-Д поїхав літаком до Польщі (інші поїздки здійснював поїздом і автобусом). Тут відбулася 19-21 серпня триденна нарада, яку слід уважати з громадського боку переломовою, бо в ній взяли участь представники з України та делеґати нових українських громадських організацій в Польщі, Чехо-Словаччині, Румунії та Югославії з діячами СКВУ та діяспорних установ на Заході. Ініціятива симпозіюму належить президентові СКВУ Юрієві Шимкові, а в ній активну участь взяли, крім інших з України, Іван Драч та Михайло Горинь. В. Маркусь виступав на пленарній сесії та в сесії про наукові справи, як одинокий представник української науки на Заході, маючи мандат НТШ. Тут також відбулася редакційна нарада ЕУ-Д співробітників у Польщі з участю кільканадцятьох осіб; координатором-редактором і адміністраційним координатором групи співробітників у Польщі стали д-р Степан Козак та д-р Євген Місило. Згодом В. Маркусь переїхав до Львова, де відбулася координаційна зустріч Наукових Товариств ім. Шевченка у Львові, ЗСА та Західньої Европи. Крім інших, у нараді взяли участь голови НТШ: проф. Я. Падох (ЗСА), проф. Олег Романів (Львів), проф. А. Жуковський (Париж). Схвалено створити територіяльні осередки НТШ у Польщі та Чехо-Словаччині. У Львові В. Маркусь брав участь в симпозіюмі, що його організувала правнича комісія НТШ на тему „Суверенітет України в минулому і сучасному".

Головний редактор ЕУ-Д був учасником 1-го Міжнародного З'їзду Україністів у Києві, де виголосив доповідь на тему „Зовнішньо-політичні прероґативи УССР — еволюція і порівняльна аналіза" та був співголовою сесії „Діяспора — феномен і вивчення". Також доповідав у Києві на симпозіюмі Руху на тему „Декларація про суверенітет та міжнародно-правний статус України". Він ще брав участь у загальній асамблеї Міжнародної Асоціяції Україністів (МАУ) як делеґат Американської Асоціяції та увійшов до бюра МАУ з функцією керівника комісії для дослідження діяспори. В Києві В. Маркусь устійнив співпрацю в ЕУ-Д з д-ром Іваном Рябошапкою для комплексу гасел з Румунії та провів ділову зустріч із заступником редактора австралійського тому ЕУ-Д д-ром Марком Павлишином. Ряд осіб з Києва і Львова зголосилися до співпраці з ЕУ-Д, а в дискусіях в секції висувалися пропозиції щодо видання довідника про українську діяспору в СССР.

Поворотною дорогою В. Маркусь зупинився ще раз у Львові, де взяв участь у конференції, присвяченій 100-річчю українського поселення в Канаді, на якій виголосив доповідь про українське поселення в Канаді в ЕУ-Д. Конференція відбулася з участю понад 30 доповідачів в актовій залі Львівського університету, в стінах якого В. Маркусь також прочитав лекцію для студентів факультету журналістики на тему „Українська преса в діяспорі після 1945 року".

Опісля Львівське НТШ провело семінар — „круглий стіл" в Славську в Карпатах на тему „Шляхи і перспектива української історіографії" 3-6 вересня 1990 року з участю близько 60 осіб з України та різних країн діяспори. В. Маркусь очолював й доповідав на панелі про сучасну історію та історіографію міжнародних взаємин України. Дальшим етапом його поїздки в Україну був Ужгород, де В. Маркусь був гостем Ужгородського університету. Зустрічався з ректором університету проф. В. Сливкою, з яким узгіднено відбуття в Ужгороді міжнародної конференції в серпні 1991 р. на тему: „Українські Карпати: етнос, історія, культура"; координаторами конференції є В. Маркусь (Чикаґо), П. Чучка (Ужгород) та Ю. Бача (Пряшів). В. Маркусь читав лекції на факультетах історичному та іноземних мов і провів семінар з викладачами катедри політології. Крім цього В. Маркусь дав у Києві, Львові й Ужгороді ряд пресових та радієвих інтерв'ю та виступав на телебаченні в програмі „Плеяда" про підсумки міжнародного з'їзду україністів.

Чергова нарада співробітників ЕУ-Д відбулася в Пряшеві 14 вересня з участю десятьох співробітників комплексу гасел Пряшівщини й Словаччини. Координатором гасел про цей реґіон є д-р Микола Мушинка. Опісля редактор ЕУ-Д виголосив доповідь для пряшівської інтеліґенції в Українському Клюбі про русинство як сучасний рух в Закарпатському реґіоні. Останніми етапами поїздки В. Маркуся були Будапешт, Беоґрад і Новий Сад. В Новому Саді 18 вересня відбулася остання нарада-зустріч цієї довгої робочої поїздки, а саме співробітників гасел про русько-українську діяспору в Югославії. Нараду проведено з участю вісьмох осіб в редакції „Руского слова", редактор якого Любомир Медєший входить до складу співробітників ЕУ-Д. Колектив ЕУ-Д в Юґославії очолює о. Роман Мізь.

Всі відбуті наради протягом літа 1990 р. стали важливою віхою у підготові матеріялів до п'ятого і шостого томів ЕУ-Д, редаґування яких передбачено завершити на кінець 1991 р. Разом з перебуванням і академічними виступами гол. редактора на Україні, все це спопуляризувало справу Енциклопедії Української Діяспори та взагалі ролю і місце діяспори в українському житті. Недаром темою з лекцій, що їх мав проф. В. Маркусь в Ужгородському університеті, була: „Вивчення діяспори як інтеґральної частини історії України".

Многолюдний поклін лицареві

У неділю, 16-го вересня над Рочестером нависли олив'яні хмари, коли члени святкового комітету сороკліття смерти св. п. Тараса Чупринки-Романа Шухевича приготовляли престіл, де священики мали відправляти соборну польову Панахиду.

На площі нового Українського Дому було многолюдно, прибув автобус з Канади і привіз членів хору „Прометей" з Торонто. Заїжджають численні автомашини з людьми. У гайку на площі, недалеко від дому, польовий престіл, над престолом образ св. Покрови, на престолі свічі та квіти, а дві осики, між якими поставлено престіл, своїм шарудінням ніби пригадують сумне минуле, тріпочуть листками, журяться. Стоять отці перед престолом, а їх попереджує могутній спів чоловічого хору „Прометей" під вправною батутою Степана Герасовського. „Святий Боже, Святий кріпкий" понеслось грімко понад гаєм. „Помолимось за лицаря України Романа", інтонує протоієрей Федір Коваленко в сослуженні отців Петра Гронського і Василя Бучика. Дихнуло величним маєстатом нескореної України, відлуння з Білогорщі знайшло собі місце в серцях багатьох присутніх. Соборне моління затихає, а „Вічную" несе вітер кудись далеко-далеко, мабуть, туди у Львів, у Білогорщу...

Заходять люди у простору залю на поминальний обід-тризну. Заступник голови святкового комітету інж. Роман Куціль просить митрата Ф. Коваленка поблагословити святочну трапезу. „Отче наш", вдаряє по струнах людських душ хор „Прометей" і несе щиру молитву до Бога. Щире слово протоієрея Федора Коваленка, преставлення ветеранів УПА замикає першу частину.

Закінчилась тризна, відкрилась сцена з портретом великого сина України св. п. Романа Шухевича — Тараса Чупринки. Американський гимн виконує віртуозно піяністка Мія Бах.

Голова святкового комітету Борис Губка відкриває другу частину програми такими словами: „Найхоробрішому з хоробрих у сорокову річницю смерти св. п. інж. Романа Шухевича — члена Українського державного Правління з 1941 року, голови Бюра Проводу ОУН на рідних землях — Тура, Головного Командира УПА Тараса Чупринки, голови Генерального Секретаріяту Української Головної Визвольної Ради Романа Лозовського, складаємо Його Тіням наш глибокий поклін — сповнений гордістю салют!"

Від голови ветеранів Василя Білана паде команда „Струнко, прапорами почесть дай!" Прапороносці виносять прапори УПА і УД УНА, а вінки складають від СУМА Христя Хвесик і Таня Серветник, від Пласту Катя Коваль і Богдан Павук.

Сурмач Ярослав Сухенко сурмить салют поляглим... А серед тиші падуть слова голови комітету: „Слава Україні! Героям Слава!" Чоловічий хор інтонує грімке „Слава героям" Б. Сметани під мистецьким керівництвом М. Длябоги. Хор співає „За тебе, Україно," „Коли ви вмирали", а відтак студент Володимир Захарків рецитує „У сорокріччя" невідомого автора. Повстанські пісні „Гей, степами", „Марш куреня Бойків" закінчують першу частину святочної академії.

Сотник УПА д-р Богдан Крук — Мелодія, у своєму півгодинному слові дуже вдало зібрав найважливіші думки та ідеї і вказав на велику потребу єдности: „Не може бути тепер „ми і ви", а має бути тільки „Ми" і то з великої букви! То і був весь час провідний життєвий мотив великого командира Тараса Чупринки — Романа Шухевича. Пролунали дальші чудові пісні у виконанні славного „Прометея", такі як „Марш молоді" Б. Третяка, „Виє буря" Е. Пасіки, „За волю вітчизни" М. Фоменка, „Гей, злітались орли" К. Стеценка. Подяку виконавцям програми зложив другий заступник голови святкового комітету Ігор Гонтар. До тих, яким дякував, треба ще додати тих, які раніше всіх продавали квитки вступу, а ними є: Адам Кисіль, Василь Базюк, Марія Чолач, Марія Гайдучок, Єлисавета Бездух, Остап Захарків. Щира подяка хорові „Прометей" з Торонто, маестрові Михайлові Длябозі, Мії Бах, за майстерне виконання програми, Богданові Крукові за знамениту доповідь. Щира подяка управі Українського Дому за підготову поминального обіду-тризни, головно Марійці Чолач і Володимирові Колиничеві, Ліді Захарків, голові ОЖ ОЧСУ спеціяльна подяка за виїмкову працьовитість. Голові хору „Прометея" з Торонто М. Рожелюкові наша вдячність. За підготову і декорацію сцени подяка багатьом з Теодором Бабюком і Василем Біланом. Остання подяка належить господарям свята: Іванові Лялюкові, Володимирові Ґулкевичеві, Романові Куцілеві, Ігореві Гонтареві, Василеві Біланові.

Спонзорам нашого свята, яких імена находяться на одній сторінці нашої програми, щиросердечне спасибі!

Борис Губка

Хор „Гомін"...

(Закінчення зі стор. 1)

в якому взяло участь біля 400 найкращих хорів України. На конкурсі крім обов'язкових до виконання творів М. Леонтовича можна було виконувати твори західньої і української музики, народної, клясичної і сучасної. І тут хор „Гомін" виступив з новим репертуаром церковної і народної музики в обрібці українських композиторів. В травні 1989 року в Київському театрі опери та балету ім. Т. Шевченка відбувся заключний концерт переможців конкурсу. Хор „Гомін" здобув на ньому перше місце та ім'я лавреата конкурсу.

Від того часу хор здобув собі добре ім'я концертами по Україні. Хор виконав також грамофонну платівку під назвою „Твори львівських композиторів", як також стрічку із стрілецькими піснями, яка буде у продажу в часі концертового турне по ЗСА. Крім того хор зробив декілька записів для радіо та телевізії. У програмі хору є релігійні пісні, стрілецькі та народні і крім відомих композиторів хор виконує обрібки народних і стрілецьких пісень таких композиторів і диригентів як Роман Сов'як, Степан Стельмащук, Василь Якуб та інші.

Хор „Гомін", що складається із 60 співаків молодого віку, вправляє тепер дуже пильно перед своїм першим закордонним виступом в ЗСА. Він буде репрезентувати два товариства, з якими хор пов'язаний — львівський відділ Музичного Товариства і Товариство Української Мови ім. Шевченка. Хор вирішив перевести в Україні ряд концертів, з яких дохід призначив саме на Товариство Української Мови ім. Шевченка. Це товариство замовило для хористів окремі ориґінальні галицькі костюми для турне в ЗСА, а фінансують їх виробничі заводи Львова.

З початком червня хор „Гомін" їздив на турне по Польщі і його концерти увінчалися великими успіхом. В серпні члени хору власним коштом поїхали до Львова і Києва, щоб там заспівати Панахиду на свіжих могилах трьох замучених на засланні правозахисників Василя Стуса, Олекси Тихого і Юрія Литвина.

Хор поважно і пильно підготовляється тепер до турне по ЗСА, здаючи собі справу з того, що він має доказати, як попри всі заборони та переслідування українська молодь зберегла любов до рідної музики, пісні та слова.

Появилося...

(Закінчення зі стор. 1)

лосувати право на створення української національної армії, а теж право, яке забрало б засоби масової інформації з рук Комуністичної партії.

Експерти Михайла Горбачова творять тепер договір нового союзу, каже Рубін, у якому республіки мали б багато більше автономії, з виїмком у таких ключевих ділянках як фінанси, закордонна політика і оборона.

Але Горинь і провідники більшости націоналістичних рухів в інших республіках думають що проєкт тієї умови, — це замало і запізно. Горинь каже, що Рух має подостатком голосів, щоби заблькувати цей договір в українському парляменті і якщо взяти до уваги, що Росія теж є проти цього проєкту, ця ідея мертва.

Горинь не має ілюзій, що „еволюція" до незалежности буде проходити гладко. Він каже з абсолютною певністю, що „процес розпаду імперії може бути сповільнений, але він не може бути стриманий. Імперія не може продовжувати існувати".

„Філядельфія Інквайрер" є щоденником великої пресової компанії „Найт-Рідер", яка має 38 власних часописів і обслуговує 116 часописів на терені всієї Америки. Те, що інтерв'ю з Горинем появилося на редакційній сторінці і що зробила це інтерв'ю визначна журналістка і член редакційної колеґії дає велику надію, що це інтерв'ю передрукують інші часописи цього пресового комбінату.

При цій нагоді слід згадати, що інтерв'ю відбулося завдяки живим зв'язкам філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав України, зокрема його голови Уляни Мазуркевич з американським політичним світом і пресою.

Зустріч колишніх мешканців Фюріхшулє

Друга зустріч колишніх мешканців Фюріхшулє відбулася 15-го — 16-го вересня на Союзівці, оселі УНС. Чудова погода сприяла доброму настрою зібраних, які не жаліли ні часу ні коштів, прибули з ближчих і дальших сторін: Фльориди, Міннесоти, Північної Канади, щоб зустрітися по стількох роках та провести дружні розмови про минулі, „голодні-холодні", але приємні часи.

Серед присутніх були лікарі, президент СФУЛТ д-р Ахіль Хрептовський, інженери, професори, правники, політичні діячі, колишні спортовці та вояки з „полковником" Василем.

Заплянований з'їзд на два дні можна сміло назвати одноденним, бо якраз всі важливі точки відбувалися в першому дні. Вже зранку можна було бачити зустрі-можна було бачити зустрічі прибуваючих фуріхшулівців. Кожне прибуле авто звертало увагу присутніх — хто і звідки приїхав. З кожною годиною гурт збільшався так, що коротко після 12-ої год. дня всі лавки перед Головним будинком Союзівки були заняті гостями. Крім цього в декількох гуртках велися жваві розмови, найважніше, що були спокійні, без зайвих суперечок, чи сварок, явище у нас рідке.

О 6-ій год. вечора почалася офіційна частина зустрічі. При гарно накритих столах, засіла фюріхшулівська „братія" в кількости понад 150 осіб. Молитвою, переведеною о. Степаном Смиком, колишнім мешканцем п'ятої кімнати, розпочато бенкет. Після закінчення обіду Ярослав Ляшевич, голова комітету, відкрив розвагову частину. Привітавши присутніх, він підкреслив важливість таких зустрічей. Дальше ведення програми передав Дмитрові Григорчукові, колишньому студентському діячеві, який з питомою легкістю, переплетеною жартами, та заразом рішучістю перевів програму до кінця. Звертаючись до присутніх, він просив, щоб всі почувалися свобідно, як одна велика родина. Приємно було мати між собою незабутнього, всіма поважаного, колишнього завідуючого гуртожитком, Володимира Мартинця з родиною. З цього приводу відспівано йому многоліття.

Перше слово забрав колишній в'язень німецького кацету Василь Пасічняк. Він звернув увагу на труднощі, які стояли на перешкоді при одержанні та влаштуванні приміщення для політичних в'язнів, яке стало рівночасно притулком для студентської молоді.

Кравченюк Осип (Юзьо), типовим йому професорським стилем, розповів історію життя студентів на Фюріху.

Приємною несподіванкою був виступ Галі Клим, яка в формі коломийки, прочитала свої дотепні завваги до подій чи осіб, мешканців Фюріхшулє, присвячуючи більше уваги своїм співтоваришкам.

Мельничин Василь при акомпаніяменті своєї доньки відспівав своїм приємним голосом, чотири пісні, які відразу перенесли нас думкою в ті часи, коли виступав солістом в студентському хорі, диригентом якого був покійний проф. І. Трухлий. Всі виступи супроводжували рясні оплески.

Після загальної знимки, що мала б залишитися пам'яткою із зустрічі, закінчено офіційну частину. При танцях час скоро минав, а словом-добраніч — закінчено перший день. На другий день тривали дружні розмови під час сніданку, після Богослуження біля церкви. Для доповнення програми Семен Забродський поділився своїми враженнями з поїздки на Україну, висвітлюючи цікаві про зірки. Щоб залишити пам'ятку про зустріч, видано під редакцією О. Кравченюка, цікаву одноднівку про Фюріхшулє, яку всі отримували при реєстрації. Чистий дохід із перепродажі в сумі 450 дол. призначено на допомогу дітям Чорнобиля.

О. Мотиль